

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KPB.410.1.1.2025

Pan
Adam Bodnar
Minister Sprawiedliwości
Ministerstwo Sprawiedliwości
00-950 Warszawa, Al. Ujazdowskie 11

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie zadań przez Ministra Sprawiedliwości w zakresie budżetu sądów
powszechnych w 2024 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Porządku i Bezpieczeństwa
Wewnętrznego
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
+48 22 444 56 12, kpb@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Sprawiedliwości, Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa, dalej także MS.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Bodnar, Minister Sprawiedliwości, od 13 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontroler	Paweł Rakowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPB/3/2025 z 3.01.2025 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny realizacji przez Ministra Sprawiedliwości, jako dysponenta części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym, oznaczonej w ustawie budżetowej na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.² jako część budżetowa 15 – Sądy powszechne, zadań dotyczących wykonania budżetu sądów powszechnych w 2024 r. Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja przez Ministra Sprawiedliwości zadań dotyczących budżetu sądów powszechnych, w tym wynikających z art. 178 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej Pusp)³; – realizacja przez Ministra Sprawiedliwości zadań dotyczących wykonania budżetu sądów powszechnych w 2024 r., – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, – prawidłowość sporządzenia jednostkowych sprawozdań budżetowych w części 15/01, – nadzór i weryfikacja przez dysponenta części 15 sporządzenia rocznych/łącznych sprawozdań budżetowych przez sądy apelacyjne w części 15 – Sądy powszechne, – funkcjonowanie wybranych elementów kontroli zarządczej, – realizacja działań nadzorczych i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ (dalej: ufp).
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, – kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 15 – Sądy powszechne w trakcie roku budżetowego, – kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych i prawidłowości ich wykorzystania, – kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych, – kontrola prawidłowości dokonanych blokad, – analiza prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych, – analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań, – analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 15 – Sądy powszechne. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

² Dz. U. poz. 122, ze zm., dalej: ustawa budżetowa.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 334, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli oceniła, że dysponent części 15 – Sądy powszechne w sposób prawidłowy realizował zadania w zakresie budżetu sądów powszechnych⁶. Nie stwierdzono nieprawidłowości w nadzorze nad realizacją zadań budżetowych.

Roczne sprawozdania jednostkowe w części 15/01 - Ministerstwo Sprawiedliwości zostały prawidłowo sporządzone i przekazane właściwym adresatom. Natomiast roczne łączne sprawozdania sporządzone w części 15 przez poszczególne sądy apelacyjne zostały zweryfikowane przez dysponenta tej części pod względem formalno-rachunkowym. W części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości nie ustanowiono dysponenta III stopnia do realizacji zadań w zakresie obsługi Ministra w związku z czym nie były realizowane dochody ani wydatki, a działania w tej części były ograniczone do funkcji planistycznej, sprawozdawczej oraz nadzorczej. Wobec powyższego NIK nie dokonywała oceny legalności, celowości, gospodarności i rzetelności wydatków.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wydatki w części 15 – Sądy powszechne nie przekroczyły limitów określonych w planie finansowym, a zmiany dokonywane w trakcie jego wykonania były prawidłowe oraz zgodne z przyjętymi rozwiązaniami dla części 15. W 2024 r. w części 15 odnotowano znaczący spadek stanu zobowiązań wymagalnych (o 69,9%) na koniec roku w stosunku do roku poprzedniego. Minister Sprawiedliwości zgodnie z art. 175 ufp realizował działania w zakresie nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetów sądów powszechnych gromadząc i analizując dane o wykonywaniu budżetu, realizując czynności nadzorcze i zarządcze, w tym w zakresie realizacji umów zawieranych centralnie na zadania w zakresie informatyzacji sądów powszechnych oraz prowadząc zaplanowane działania kontrolne. W Departamencie Budżetu i Inwestycji (dalej DB) były też przeprowadzane cykliczne (kwartalne) analizy ryzyka w działalności dysponenta, dotyczące realizacji zadań budżetowych i sprawozdawczości.

W części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości zostały zaplanowane wydatki które decyzjami Ministra Sprawiedliwości były w trakcie roku przenoszone do części budżetowych odpowiadających poszczególnym sądom apelacyjnym, dalej SA(od 15/02 do 15/12), stosownie do potrzeb wynikających z realizacji budżetu. Natomiast środki, które pozostały w planie części 15/01 zostały zablokowane.

Sprawozdania łączne części 15/02-12 zostały sporządzone terminowo, a ich prawidłowość pod względem formalno-rachunkowym została zweryfikowana przez Ministra Sprawiedliwości⁷. Sprawozdania jednostkowe dysponenta części 15/01 NIK opiniuje pozytywnie. Zostały sporządzone na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Ocena została sformułowana wyłącznie na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie Sprawiedliwości na podstawie wykonania budżetu w części 15/01 i danych zbiorczych z wykonania budżetu w części 15/02-15/12 przekazywanych Ministrowi Sprawiedliwości.

⁷ W zakresie zgodności z przepisami rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 133).

NIK wskazuje, że część uwag sformułowanych po kontroli P/24/001 pn. Wykonanie zadań Ministra Sprawiedliwości w zakresie budżetu sądów powszechnych za rok 2023 nie została zrealizowana i pozostaje aktualna. Dotyczy to w szczególności funkcjonowania części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości jako rezerwy wydatków realizowanych na obszarach poszczególnych apelacji oraz braku jednoznacznych i czytelnych kryteriów finansowania zadań jednocześnie z części 15 – Sądy powszechne i części 37 – Sprawiedliwość.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

Część budżetowa 15 – Sądy powszechne składa się z dwunastu odrębnych części budżetu państwa, które są oznaczone w ustawie budżetowej na rok 2024 symbolami 15/01 dla Ministerstwa Sprawiedliwości oraz od 15/02 do 15/12 dla poszczególnych sądów apelacyjnych. Na podstawie art. 177 § 1 Pusp oraz przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2009 r. w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz określenia ich dysponentów⁹, dysponentem części budżetu państwa odpowiadającej sądom powszechnym jest Minister Sprawiedliwości. Na podstawie art. 178 § 5 Pusp, Ministrowi Sprawiedliwości w zakresie wykonania budżetu w części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W części 15/01 nie został ustanowiony dysponent III stopnia, w związku z czym nie były realizowane dochody i wydatki. Część ta nie posiada rachunku bankowego. W ramach tej części nie realizowano również zadań w zakresie obsługi ministra, a w części 15/01 są realizowane zadania ewidencyjne¹⁰, obejmujące przenoszenie środków zaplanowanych w tej części do części odpowiadających poszczególnym obszarom sądów apelacyjnych (części 15/02-15/12) w trakcie roku budżetowego¹¹ oraz zadania nadzorcze i kontrolne wobec tych sądów.

Na obszarach poszczególnych sądów apelacyjnych kompetencje dysponowania budżetem oraz zadania realizacji budżetów sądów oraz kontrolę gospodarki finansowej i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa wykonują dyrektorzy sądów apelacyjnych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹², podlegają oni bezpośrednio Ministrowi Sprawiedliwości, a dyrektorzy sądów okręgowych i rejonowych dyrektorom właściwych terytorialnie sądów apelacyjnych.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2201 ze zm.

¹⁰ Wg Zakładowego Planu Kont (ZZK) dla części 15/01 są prowadzone tylko dwa konta pozabilansowe – 980 i 982 – konta planistyczne. Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2023 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości dysponenta części budżetu państwa 37-Sprawiedliwość oraz dysponenta części budżetu państwa 15/01-Ministerstwo Sprawiedliwości (Dz. Urz. MS poz. 202), dalej: zarządzenie w sprawie polityki rachunkowości.

¹¹ Dysponent części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości nie planował i nie gromadził dochodów, a zaplanowane w tej części wydatki były w trakcie roku budżetowego przenoszone decyzjami Ministra Sprawiedliwości do części budżetowych odpowiadających poszczególnym obszarom apelacji.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 1575.

OBSZAR**1. Dochody budżetowe**

Opis stanu
faktycznego

Kontrola dochodów w części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej dochodów uzyskanych w 2024 r., w częściach budżetowych odpowiadających obszarom apelacji, które zagregowane zostały w rocznych/łącznych sprawozdaniach Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych poszczególnych sądów apelacyjnych, z wynikami roku ubiegłego. Podobnie jak w latach poprzednich Dysponent części 15 – Sądy powszechne nie planował i nie gromadził dochodów budżetowych w części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości.

W ustawie budżetowej na rok 2024 dochody w części odpowiadającej sądom powszechnym zostały zaplanowane w kwocie 4 065 156,0 tys. zł. Zrealizowane w 2024 r. dochody w części 15 – Sądy powszechne wyniosły 4 974 192,0 tys. zł¹³ i były wyższe o 22,4% od kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej oraz o 13,4% wyższe od dochodów zrealizowanych w 2023 r. Największą część zrealizowanych dochodów stanowiły wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) w kwocie 4 096 413,1 tys. zł (wzrost w stosunku do 2023 r. o 13,8%) oraz z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (§ 0570) w kwocie 603 132,6 tys. zł (wzrost w stosunku do 2023 r. o 5,5%). Łącznie dochody ze źródeł, które dotyczą podstawowej działalności sądów powszechnych jaką jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości¹⁴ wyniosły 4 699 545,7 tys. zł i stanowiły 94,5% wszystkich wpływów sądownictwa w 2024 r.

(akta kontroli str. t. II str. 1-4, 11, 17, 45-56, 134, 364-365, 370-384)

Według danych wykazanych przez dysponenta części 15 w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych w części odpowiadającej sądom powszechnym (15/02–15/12) na koniec 2024 r. wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1 634 408,2 tys. zł, w tym zaległości netto w kwocie 1 271 481,0 tys. zł. W porównaniu do wielkości należności wykazanych na koniec 2023 r. były one wyższe odpowiednio: o 11 010,4 tys. zł, tj. 0,7% oraz 66 968,2 tys. zł, tj. 5,6%.

Najwyższy udział w zaległościach netto (analogicznie jak w dochodach) miały grzywny i inne kary pieniężne od osób fizycznych (800 333,9 tys. zł) i od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (7 881,2 tys. zł), opłaty i koszty sądowe oraz inne opłaty uiszczane na rzecz Skarbu Państwa (269 947,8 tys. zł). Wysoki poziom należności oraz zaległości netto dotyczył także wpływów z tytułu konfiskaty mienia i przepadku przedmiotów na rzecz Skarbu Państwa odpowiednio: 235 135,5 tys. zł i 166 861 tys. zł. W 2024 r. nastąpił spadek należności pozostałych do zapłaty w tej kategorii wpływów w stosunku do roku 2023 r. o 29 460,9 tys. zł, tj. o 10,4% oraz wzrost zaległości netto o 22 556,1 tys. zł, tj. o 15,6%.

Jak wskazał Dyrektor DB, zasadniczą przyczyną wzrostu ww. należności i zaległości w roku 2024 podobnie jak w 2023 r. było przede wszystkim istotne zwiększenie wysokości przypisanych i skierowanych do wykonania należności, zarówno ze względu na zwiększenie liczby spraw rozpatrywanych przez sądy, jak również z uwagi na wzrost wysokości zasądzanych kwot, wzrost liczby spraw

¹³ Sprawozdanie Rb-27 dla części 15/00 wg na 28.02.2025 r.

¹⁴ Dochody realizowane w §§ 0570, 0630.

i kwot zasądzanych od dłużników przebywających za granicą i nieznanych z miejsca pobytu oraz relatywnie niska skuteczność egzekucji komorniczej. Ponadto wpływ na większe zaległości w spłacie należności z tytułu grzywien, kosztów i opłat sądowych miały problemy z egzekucją opłat i kosztów sądowych, z uwagi na brak możliwości ich zamiany na środek zastępczy; składanie przez dłużników wniosków o umorzenie, odroczenie spłaty lub rozłożenie na raty; wzrost wysokości należności zasądzanych od obcokrajowców, w praktyce niemożliwych do wyegzekwowania; zaspokajanie w sprawach gospodarczych w pierwszej kolejności uprzywilejowanych wierzycieli; bezskuteczna egzekucja przeciwko spółkom kapitałowym, ogłaszanie upadłości przez podmioty gospodarcze oraz ograniczone możliwości płatnicze dłużników ze względu na wysoką inflację.

Stan gromadzonych dochodów budżetowych oraz powstałych należności pozostałych do zapłaty, w tym zaległości, był w 2024 r. monitorowany przez dysponenta części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym. Zagadnienia te były m.in. przedmiotem analiz w ramach dokonywanych co kwartał ocen wykonywania budżetu sądów powszechnych oraz pism kierowanych do dysponentów na obszarach apelacji, m.in. w zakresie poprawy ściągłości należności sądowych, dyscypliny realizacji dochodów i wydatków budżetowych oraz zakupów inwestycyjnych, w tym informatycznych.

(akta kontroli t. II str. 45-56, 364-365, 370-388)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na rok 2024 wydatki budżetowe w części odpowiadającej sądom powszechnym zostały zaplanowane w wysokości 15 231 931,0 tys. zł. Plan po zmianach wydatków budżetu państwa w części odpowiadającej sądom powszechnym wyniósł 15 233 449,2 tys. zł, tj. został zwiększony o 1 518,2 tys. zł, w wyniku:

- zwiększenia wydatków o 78,7 tys. zł z poz. 8 Rezerw celowych na podstawie decyzji Ministra Finansów z przeznaczeniem na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn.: „Elektroniczne Postępowanie Upominawcze (EPU3.0), w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027,
- zwiększenie wydatków o 461,3 tys. zł z poz. 62 Rezerw celowych dokonanego ośmioma decyzjami Ministra Finansów z przeznaczeniem na sfinansowanie systemu motywacyjno-lojalnościowego dla członków korpusu prezydencji, pracowników oraz innych osób zaangażowanych w roku 2024 w przygotowania polskiego przewodnictwa w Radzie UE w I połowie 2025 r.,
- przeniesienia wydatków w łącznej kwocie 978,2 tys. zł z części 37 – Sprawiedliwość dokonanego przez Ministra Finansów czterema decyzjami z przeznaczeniem na współfinansowanie ze środków budżetu państwa w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027.

Wydatki sądów powszechnych w 2024 r. wyniosły 14 642 702,1 tys. zł, tj. 96% wartości wskazanej w ustawie budżetowej i planu po zmianach. W stosunku do wydatków zrealizowanych w 2023 r. były wyższe o 18%.

Minister Sprawiedliwości w 2024 r. na podstawie w art. 178 § 5 Pusp wydał 49 decyzji w sprawie przeniesienia wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa, w tym między częściami 37 i 15.

Dysponent części 15 – Sądy powszechne w trakcie realizacji budżetu w roku 2024 z przyznanej kwoty rezerw celowych w łącznej wysokości 540,1 tys. zł wykorzystał kwotę 517,4 tys. zł. Największa kwota przyznanych środków z rezerw celowych pochodziła z rezerwy w pozycji 62 wykazu rezerw (461,3 tys. zł, 85,4% środków z rezerw), tj. na przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 r. Niewykorzystana kwota rezerw wyniosła 22,7 tys. zł i została zwrócona do budżetu państwa¹⁵.

Szczegółowym badaniem objęto pięć zwiększeń budżetu w części 15¹⁶, w tym cztery decyzje Ministra Finansów z 15 października 2024 r. zwiększające budżet w części 15 z pozycji 62 rezerw celowych w łącznej wysokości 330,5 tys. zł, oraz jedną decyzję z 2 lipca 2024 r. z pozycji 8 rezerw celowych w łącznej wysokości 78,7 tys. zł na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym UE. Niewykorzystana kwota badanych rezerw wynosiła 22,6 tys. zł i wynikała, m.in. z naliczenia niższej wysokości składki wypadkowej, niewykorzystania środków na składki ubezpieczenia społecznego oraz mniejszego zaangażowania osób niż pierwotnie planowano.

Wydatki w części 15 – Sądy powszechne w roku 2024 nie zostały zwiększone o środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

(akta kontroli t. I str. 539, 541-542, t. II str. 57-58, 135-137, 140-152, 292-330, 366, 388-392, 447-460)

W ustawie budżetowej na rok 2024 wydatki budżetu państwa w części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości zostały zaplanowane w kwocie 2 438 919 tys. zł. Wydano 37 decyzji dysponenta części 15 – Sądy powszechne, przenoszących wydatki pomiędzy częścią 15/01, a częściami odpowiadającymi obszarom apelacji (15/02-15/12)¹⁷. Plan po zmianach na koniec 2024 r. wyniósł 241 424,4 tys. zł. Planowane wydatki w części 15/01 zostały zablokowane w wysokości 241 424,4 tys. zł na podstawie sześciu decyzji blokujących.

(akta kontroli t. I str. 469, 523, 521-537, t. II str. 153-164,)

W Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone były księgi rachunkowe dla dysponenta części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie obejmującym plan finansowy wydatków budżetowych i zmian tego planu w trakcie roku budżetowego (konto pozabilansowe). Jak wyjaśnił dyrektor DB, w części 15/01 plan wydatków sądów ujmowany jest przejściowo. W planie tym ujmowane były wydatki, których na etapie planowania budżetu nie można przypisać do żadnej z apelacji, takie jak: środki na wynagrodzenia i pochodne (nowe etaty, regulacje wynagrodzeń poszczególnych grup zawodowych

¹⁵ Dotyczyło to następujących rezerw: poz. 8 – realizacja projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowych z udziałem tych środków a także rozliczenia z budżetem ogólnym UE (niewykorzystana kwota 18,1 tys. zł) oraz poz. 62 – na przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 r. (niewykorzystana kwota 4,5 tys. zł).

¹⁶ Wyboru pięciu decyzji dokonano w sposób celowy na podstawie wysokości przyznanych środków.

¹⁷ Na podstawie art. 171 ust 1 ustawy ufp w związku z art. 178 § 5 ustawy Pusp.

sądownictwa); dotyczące skutków finansowych projektów ustaw i innych aktów normatywnych; w zakresie programów realizowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz na wydatki informatyczne o charakterze centralnym związane z informatyzacją sądownictwa powszechnego.

Dyrektor DB wyjaśnił, że centralne planowanie wydatków na zadania informatyczne (w części 15/01), a także zawieranie w uzasadnionych przypadkach umów centralnych na rzecz sądów powszechnych ma na celu zapobieganie sytuacji, w której w kilkuset jednostkach sądownictwa rozproszenie stosowanych rozwiązań w warstwie aplikacji i infrastruktury nie pozwalało w praktyce na skuteczną i sprawną informatyzację oraz optymalizację kosztów związanych z wdrażaniem, utrzymaniem i modyfikacjami narzędzi informatycznych. Powyższe działania prowadzą w rezultacie do wydatkowania środków zabezpieczonych w budżecie dla sądów powszechnych w sposób korzystniejszy dla finansów publicznych (uspójnienie obszaru IT, niższe koszty tworzenia, wdrożenia, eksploatacji i modyfikacji systemów informatycznych i odwracanie niekorzystnego zjawiska nadmiernego zróżnicowania stosowanych indywidualnych rozwiązań, jak miało to miejsce w przeszłości).

Podobnie jak w latach poprzednich, na podstawie badania 10 umów¹⁸ stwierdzono, że wydatki z nich wynikające ponoszone były w 2024 r. równocześnie ze środków w części 15 odpowiadającej sądom powszechnym, jak i ze środków w części 37 - Sprawiedliwość (w kwotach odpowiednio: część 15 – 38 514,9 tys. zł i część 37 – 12 163,2 tys. zł).

(akta kontroli t. II str. 223-249, 347-352)

Dysponent części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym (Minister Sprawiedliwości) w grudniu 2024 r. podjął 33 decyzje o zablokowaniu planowanych wydatków budżetowych w części 15 – Sądy powszechne na łączną kwotę 329 393,05 tys. zł. Decyzje o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych zostały podjęte w związku ze stwierdzeniem nadmiaru posiadanych środków (art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp) na podstawie zgłoszonych przez sądy apelacyjne nadwyżek środków przeznaczonych przede wszystkim na przedsięwzięcia związane z informatyzacją sądownictwa oraz inwestycje budowlane, świadczenia przysługujące sędziom w stanie spoczynku oraz koszty postępowań sądowych.

Szczegółowym badaniem objęto cztery decyzje dotyczące zablokowania planowanych wydatków budżetowych, tj. trzy w części budżetowej 15/01 (w związku z niezagospodarowaniem środków będących w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości przeznaczonych na wydatki informatyczne, uposażenia sędziów w stanie spoczynku, koszty postępowania sądowego)¹⁹ oraz jedną w części 15/07 – Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (obejmujące wydatki bieżące, zakupy inwestycyjne i wydatki majątkowe wynikające z braku postępu prac i realizacji harmonogramów inwestycji budowlanych)²⁰, na łączną kwotę 217 379,27 tys. zł, co stanowiło 41,4% łącznej blokad planowanych wydatków w ramach części 15/00 Sądy powszechne.

¹⁸ Wymienione w wykazie umów centralnych DIRS umowy nr: 2024/055/WKR, 2024/130/WKR, W19/2023, 5/2023, 17/2023, umowa nr 7 z 25.03.2020 (aneksowana), 44/2022, 52/2021, nr 5 z 7.02.2018 r. (aneksowana), 55 z 1.12.2020 (aneksowana).

¹⁹ Decyzje w części 15/01: nr 15/01.41.43.12.2.2024.BD z dnia 29 listopada 2024 r. w kwocie 57 658,4 tys. zł, nr 15/01.4143.12.4.2024.BD z dnia 23 grudnia 2024 r. w kwocie 111 482,9 tys. zł, nr 15/01.4143.12.6.2024.BD z dnia 30 grudnia 2024 r. w kwocie 5 445,4 tys. zł.

²⁰ Decyzja 15/07.4143.12.2.2024.BD z dnia 23 grudnia 2024 r. w kwocie 42 792,7 tys. zł.

NIK zwraca uwagę, że służby finansowe Ministerstwa Sprawiedliwości odpowiedzialne za planowanie i realizowanie budżetu części 15 powinny niezwłocznie i sprawnie realizować zadania w zakresie blokowania środków. Późne zgłoszenie do Ministra Finansów informacji o nadmiarze posiadanych środków utrudnia lub wręcz uniemożliwia wykorzystanie zablokowanych kwot wydatków na inne cele.

(akta kontroli t. I str. 3-4, 13, 521-538, t. II str. 250-291, 366-368, 397-403, 445-446)

Struktura zrealizowanych wydatków według grup ekonomicznych nie uległa zmianie w stosunku do roku 2023. Dominujący udział miały wydatki bieżące jednostek budżetowych (87%), świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 6,8% ogółu wydatków, a wydatki majątkowe 7,4%. Zrealizowane wydatki w poszczególnych grupach ekonomicznych wyniosły odpowiednio:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 12 745 393,8 tys. zł, tj. 97% planu po zmianach i w porównaniu do 2023 r. były wyższe o 1 997 247,0 tys. zł, tj. 19%. Główną pozycję wydatków w tej grupie stanowiły wynagrodzenia (62,4% wydatków bieżących ogółem),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1 080 259,5 tys. zł, tj. 95% planu po zmianach, w porównaniu do 2023 r. były wyższe o 232 116 tys. zł, tj. o 27%,
- wydatki majątkowe – 817 049 tys. zł, tj. 86% planu po zmianach, w porównaniu do 2023 r. były wyższe o 41 663 tys. zł, tj. o 5%.

Na wyższe wykonanie wydatków bieżących jednostek budżetowych oraz świadczeń na rzecz osób fizycznych w 2024 r. w stosunku do 2023 r. wpływ miało m.in.: zwiększenie funduszu wynagrodzeń w zakresie wynagrodzeń osobowych sędziów, asesorów sądowych, pracowników, wzrost wydatków z tytułu ryczałtów dla kuratorów społecznych i zawodowych, wzrost stawek dla adwokatów i radców pranych.

Dyrektor DB poinformował, że w trakcie roku budżetowego wystąpiły zdarzenia, których nie można było przewidzieć na etapie opracowania projektów/planów wydatków. W dniu 8 listopada 2023 r. został wydany wyrok Trybunału Konstytucyjnego sygn. K 1/23²¹ w sprawie określenia podstawy wynagrodzenia zasadniczego sędziego na rok 2023. W 2024 r. sędziowie oraz pozostałe grupy zawodowe, których wynagrodzenia są relacjonowane do wynagrodzeń sędziów wnosili do sądów pracy roszczenia o zapłatę wyrównania wynagrodzeń również za lata 2021 i 2022. Źródłem finansowania wydatków z tytułu orzeczonych w prawomocnych wyrokach płatności były oszczędności jednostek sądownictwa powszechnego w funduszu wynagrodzeń grup orzeczniczych i uposażeń sędziów w stanie spoczynku, z tytułu nieobsadzonych stanowisk (wakatów) oraz absencji chorobowych.

Dyrektor DB poinformował również, że wyższe wykonanie wydatków inwestycyjnych jednostek budżetowych, o kwotę 82 408 tys. zł (wzrost o 26%) wynika z dużej liczby inwestycji budowlanych (przygotowywane w poprzednich latach) aktualnie realizowanych przez poszczególne jednostki sądownictwa.

(akta kontroli t. II str. 1-4, 10, 12-18, 139, 366, 389-397)

²¹ Dz. U. poz. 2479.

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w części 15/00 – sądy powszechne wzrosło o 534 osoby, tj. o 1% w stosunku do 2023 r. Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w grupie urzędników sądowych (o 480 osób, tj. 1,6%) i grupie asesorów sądowych (o 91 osób, tj. 17,5%). Spadek przeciętnego zatrudnienia w stosunku do roku 2023 r. odnotowano w grupie sędziów (o 73 osoby, tj. 0,8%) i innych pracowników sądowych (o 144 osoby, tj. 6,5%).

Wydatki na wynagrodzenia wyniosły w 2024 r. w części 15/00 7 956 744 tys. zł i w porównaniu do 2023 r. wzrosły o 1 284 239 tys. zł, tj. 19%. Kwota wydatków na wynagrodzenia określona w planie finansowym po zmianach nie została przekroczona. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 12 429 zł i było wyższe o 1 901 zł, tj. o 18% w stosunku do 2023 r. Największy wzrost przeciętnego wynagrodzenia w stosunku do roku 2023 odnotowano w grupie asystentów sędziów (o 20,2%), sędziów (o 18,9%) i innych pracowników sądowych (o 18,8%). Najniższy wzrost przeciętnego wynagrodzenia odnotowano w grupie asesorów sędziów (o 15,5%) i zawodowych kuratorów sądowych (o 17%).

Na wzrost wydatków na wynagrodzenia w 2024 roku w stosunku do roku 2023 miały wpływ przede wszystkim:

- waloryzacja wynagrodzeń sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych o 28,67%,
- zwiększenie funduszu wynagrodzeń w grupie urzędników sądowych, innych pracowników sądowych, asystentów sędziów i specjalistów OZSS²², sędziów, zawodowych kuratorów sądowych,
- utworzenie w 2024 r. 415 nowych etatów,
- wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 listopada 2023 r. sygn. K 1/23 w sprawie określenia podstawy wynagrodzenia zasadniczego sędziego na rok 2023.

(akta kontroli t. II str. 2-3, 5, 15, 19-32, 389- 396, 436-440)

Zobowiązania budżetu państwa w części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym na koniec 2024 r. wyniosły 798 044,1 tys. zł i były wyższe w porównaniu z 2023 r. o 11,7% (o 83 684,4 tys. zł). Największe kwotowo wielkości zobowiązań stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (550 565,8 tys. zł), z tytułu kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (49 539,1 tys. zł) oraz z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne (60 377,3 tys. zł).

Zobowiązania wymagalne na koniec 2023 r. wyniosły 999,2 tys. zł i zmniejszyły się o 69,9% o 2 315,9 tys. zł w stosunku do roku 2023 (stan na koniec 2023 r. wynosił 3 315,0 tys. zł). Jak wyjaśnił Dyrektor DB zobowiązania wymagalne w kwocie 642,0 tys. zł, które powstały w 2024 roku w rozdziale 75502, §4610, były związane z kosztami postępowań sądowych i nie mogły zostać uregulowane przez sądy apelacji poznańskiej w okresie sprawozdawczym z uwagi na termin uprawomocnienia postanowień sądu dotyczących wypłaty należności i przesłania przez wydział merytoryczny polecenia do zapłaty celem realizacji przez komórkę finansową sądu w terminie umożliwiającym uregulowanie zobowiązania w 2024 r.

²² Opiniodawczy Zespół Specjalistów Sądowych.

(akta kontroli t. II str.57-92, 365, 384-388, 405-418)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stwierdzone
nieprawidłowości

Opis stanu
faktycznego

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na rok 2024 w części odpowiadającej sądom powszechnym nie zaplanowano wydatków budżetowych środków europejskich. Decyzjami Ministra Finansów w trakcie roku budżetowego planowane wydatki budżetu środków europejskich zostały zwiększone o 4 152,1 tys. zł.

Zmiany planu finansowego wydatków budżetu środków europejskich w trakcie roku budżetowego wynikały z m.in.:

- zwiększenia wydatków o 1 173,4 tys. zł z pozycji 98 rezerw celowych na finansowanie programów z budżetu środków europejskich, tj. realizacja projektu pn. „Elektroniczne Postępowanie Upominawcze (EPU3.0), w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027”,
- zwiększenia wydatków o 309,3 tys. zł z pozycji 99 rezerw celowych na finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich, tj. sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu pn. „Elektroniczne Postępowanie Upominawcze (EPU3.0), w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027”,
- przeniesienia wydatków z części 37 – Sprawiedliwość, które zwiększyły plan finansowy wydatków budżetu środków europejskich w części 15/00 o 2 669,4 tys. zł z przeznaczeniem na projekt pn. „Elektroniczne Postępowanie Upominawcze”

Zrealizowane w części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym wydatki budżetu środków europejskich w 2024 r. wyniosły 3 973,9 tys. zł, tj. 96% planu po zmianach. Wydatki budżetowe środków europejskich w 2024 r. były mniejsze od wykonanych w 2023 r. o 17 664,1 tys. zł, tj. o 81%. Dyrektor DB poinformował, że spadek wykonania wydatków z budżetu środków europejskich w 2024 roku względem roku 2023 spowodowany był realizacją innych projektów i w związku z tym dane nie są porównywalne. W roku 2023 w części 15/00 – Sądy powszechne realizowano projekty w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój POWER 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa PO PC 2014-2020 , a w roku 2024 projekt Elektroniczne Postępowanie Upominawcze EPU 3.0 w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021 - 2027.

(akta kontroli t. I str. 494-497, t II str. 109-121, 165-175, 331-346, 366, 393-394, 457, 459)

W związku ze stwierdzeniem nadmiaru posiadanych środków w planie finansowym wydatków budżetu środków europejskich, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ufp Minister Sprawiedliwości zablokował jedną decyzją z 5 grudnia 2024 r. planowane wydatki budżetu środków europejskich na łączną kwotę 71,3 tys. zł. Kwota blokady planowanych wydatków wynikała z niższej niż zaplanowano liczby osób będących członkami zespołu projektowego (na etapie wnioskowania o uruchomienie rezerwy na wynagrodzenia dla tego zespołu).

(akta kontroli t. I str. 537-538, 543)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Nadzór i kontrola nad realizacją budżetu

Realizując określony w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych obowiązek nadzoru i kontroli nad realizacją budżetu części 15 przez podległe jednostki, dysponent części budżetowej odpowiadającej sądom powszechnym dokonywał kwartalnych analiz i ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych, a także na bieżąco monitorował i analizował stan należności sądowych i zaległości budżetowych, zobowiązań (w tym wymagalnych) oraz zatrudnienia. Ich wyniki były wykorzystywane m.in. przy podejmowaniu decyzji o zmianach w planie finansowym. Departament Budżetu i Inwestycji sprawował nadzór nad realizacją zadań inwestycyjnych na podstawie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz przepisów wewnętrznych. Dysponent części reagował na informacje sprawozdawcze wskazujące na sposób realizacji dochodów, w tym stan egzekucji należności, opóźnienia w realizacji zadań inwestycyjnych lub przypadki występowania zobowiązań wymagalnych w sądach, w tym poprzez kierowanie pism nadzorczych do dysponentów na obszarach apelacji w sprawie podejmowania działań eliminujących powstawanie ryzyka w realizacji budżetu.

Kwartalnie były sporządzane analizy ryzyka w działalności DB MS w zakresie odpowiedzialności za realizację zadań budżetowych i sprawozdawczości budżetowej, wskazujące na działania podjęte i działania proponowane dla eliminacji bądź zmniejszenia poziomu wystąpienia takiego ryzyka.

W ramach sprawowanego nadzoru w 2024 r. Wydział Kontroli Biura Ministra przeprowadził kontrole w dziesięciu jednostkach sądownictwa powszechnego, w szczególności w zakresie postępowania z depozytami sądowymi, wydatkowania środków publicznych, udzielania zamówień. W dziewięciu przypadkach (jedna z kontroli była w toku) formułowane były odpowiednie wnioski i zalecenia pokontrolne. Wydział Kontroli Biura Ministra w sześciu przypadkach wydał ocenę pozytywną z zastrzeżeniami oraz trzy negatywne oceny dla: Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa w Warszawie, Sądu Rejonowego w Puławach oraz w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy.

(akta kontroli t. I str. 5, 15, 498-518, t. II str. 347-348, 352-355, 359-363, 444)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK w 2024 r. dysponent części 15 – Sądy powszechne w sposób prawidłowy realizował zadania w zakresie wykonania planu finansowego w części odpowiadającej sądom powszechnym oraz sprawowania nadzoru i kontroli w tym obszarze.

Jednakże NIK zwraca uwagę, że w 2024 r. dysponent nadal stosował kwestionowane przez NIK w latach poprzednich podejście, polegające na planowaniu wydatków, w tym na realizację wydatków majątkowych, w części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości, pomimo braku rozwiązań organizacyjno-prawnych umożliwiających dokonywanie wydatków w tej części budżetu państwa.

Skutkowało to realizowaniem budżetu w tej części w sposób, w którym przyjęty w MS system planowania i realizacji wydatków w części 15, w sytuacji braku możliwości dokonywania wydatków w części 15/01, w praktyce tworzy w części 15/01 rezerwę na wydatki jednostek sądownictwa powszechnego faktycznie realizowane na obszarach apelacji. Z uwagi na brak realizacji wydatków w części 15/01 NIK nie dokonuje oceny w tym zakresie.

Wątpliwości NIK budzi również brak jednoznacznych i czytelnych kryteriów określających zasady wskazywania źródeł finansowania zawieranych centralnie przez MS umów dotyczących dostaw lub usług z zakresu informatyzacji sądów powszechnych równocześnie z części 15 i części 37 budżetu państwa. Procedury te, zdaniem NIK, powinny zostać opisane z określeniem zasad ustalania finansowania oraz formalnym przypisaniem odpowiedzialności za planowanie wydatków w tym zakresie.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

3.1 Badanie sprawozdań

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia rocznego sprawozdania jednostkowego w części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28) oraz sprawozdania zbiorczego dysponenta części 15/00 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70).

Dysponent części 15/01 sporządził sprawozdanie Rb-28 tylko w zakresie planu, zawarte w nim dane były zgodne z ewidencją księgową i sporządzone zostało terminowo. Sprawozdanie zbiorcze Rb-70 sporządzone zostało na podstawie sprawozdań dysponentów części 15/02-15/12 i własnego (dysponenta części 15/01). Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

Badaniu poddano także nadzór i weryfikację przez dysponenta części 15 – Sądy powszechne rocznych/łącznych sprawozdań za 2024 r. sporządzanych przez dysponentów części 15/02-15/12 (sądy apelacyjne):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Roczne sprawozdania budżetowe w części 15 sporządzane były odrębnie dla każdej części budżetowej, tj. 15/02 – 15/12 na podstawie sprawozdań łącznych dysponentów tych części, składających się z jednostkowych sprawozdań budżetowych własnych i sporządzanych przez podległych dysponentów. W systemie TREZOR nie funkcjonował agregat dla części 15 – Sądy powszechne (15/00) i nie istniał prawny obowiązek przekazywania takich łącznych sprawozdań. Łączne sprawozdania dla części 15/00, będące sumą poszczególnych sprawozdań łącznych dysponentów i sprawozdań w części 15/01, przygotowywane były dodatkowo przez DB poza systemem TREZOR, w pomocniczym programie przygotowanym na bazie arkusza kalkulacyjnego

Excel, wyłącznie dla potrzeb sporządzania wewnętrznych analiz finansowych i nadzorczych w MS. Nie były one przekazywane do Ministerstwa Finansów, ani do innych jednostek zewnętrznych.

Sprawozdania roczne/łączne w poszczególnych obszarach apelacji zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i terminowo przekazane do Ministra Finansów oraz innych adresatów. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał prawidłowość realizacji nałożonych na dysponenta części odpowiadającej sądom powszechnym obowiązków w zakresie kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych przez podległych dysponentów.

(akta kontroli t. II str. 1-3, 12-15, 33-92, 95-109, 349-352)

3.2 Realizacja uwag po kontroli P/24/001

NIK zwraca uwagę, że sformułowane pod adresem Ministra Sprawiedliwości m.in. w wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. (P/22/001), w 2022 r. (P/23/001) i w 2023 r. uwagi i wnioski w części pozostają aktualne i nie zostały w pełni zrealizowane.

W szczególności w Ministerstwie Sprawiedliwości nadal nie wdrożono rozwiązań organizacyjno-prawnych umożliwiających dokonywanie wydatków w części 15/01 poprzez ustanowienie dysponenta III stopnia w tej części i wdrożenie zmian w zakresie prowadzonych ksiąg rachunkowych w MS.

Wskutek braku możliwości dokonywania wydatków (w tym na zadania informatyczne) bezpośrednio w części 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości MS nadal pozostają aktualne zasady określone w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 października 2021 r. w sprawie wykonywania czynności związanych z ewidencjonowaniem składników majątku trwałego o charakterze informatycznym nabywanych centralnie na potrzeby sądownictwa powszechnego²³. Na mocy wymienionego zarządzenia, Sąd Apelacyjny w Krakowie został ustanowiony sądem wykonującym czynności związane z rozliczaniem zrealizowanych centralnie zakupów informatycznych na rzecz sądów powszechnych oraz prowadzeniem ewidencji ilościowo – wartościowej i ewidencji księgowej zakupionych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Nabywane aktywa są przekazywane przez SA w Krakowie do nieodpłatnego używania przez jednostki organizacyjne w części 15 na podstawie opracowanego centralnie porozumienia. Ustalono również zasady i technikę księgowania dla tych aktywów w poszczególnych jednostkach organizacyjnych.

(akta kontroli t. II str. 347, 349-352, 443-444, 464-467)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 15/01 sprawozdania budżetowe oraz zapewnienie przez dysponenta części 15 Sądy powszechne prawidłowości realizacji zadań w zakresie sprawozdawczości budżetowej przez podległych dysponentów (sądy apelacyjne). Sprawozdania jednostkowe w części 15/01 były zgodne z ewidencją księgową, a roczne/łączne sprawozdania dysponentów części 15/02-15/12 zostały sporządzone terminowo, prawidłowo pod względem

²³ Dz. Urz. MS, 2021, poz. 236.

formalnym i rachunkowym (tj. zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniach jednostkowych podległych dysponentów).

NIK wskazuje na stosowane nadal zasady realizowania centralnych zakupów na potrzeby informatyzacji sądów powszechnych, według których, wobec braku możliwości realizowania wydatków w części 15/01, w części tej tworzona jest swoista rezerwa na wydatki faktycznie realizowane na obszarach poszczególnych apelacji oraz brak jednoznacznych i czytelnych kryteriów finansowania tych zadań jednocześnie z części 15 – Sądy powszechne i części 37 – Sprawiedliwość.

OBSZAR

V. Uwagi i wnioski

W związku z brakiem stwierdzonych nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli, odstępuje od sformułowania uwag i wniosków, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK. Jednocześnie NIK podkreśla, że uwagi sformułowane pod adresem Ministra Sprawiedliwości w wyniku kontroli P/22/001 pn. *Wykonanie zadań Ministra Sprawiedliwości w zakresie budżetu sądów powszechnych za rok 2021 r.* nie zostały zrealizowane i w części pozostają aktualne.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁴ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 17 kwietnia 2025 r.

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

/podpisano elektronicznie/

²⁴ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.